

PAREIGŪNŲ KREDITO UNIJOS REVIZORIAUS ATASKAITA

2015 m. kovo 14 d.
Vilnius

Pareigūnų kreditorė unijos revizorė Eglė Merkininkienė 2015 m. vasario 2 – kovo 14 dienomis atliko Pareigūnų kredito unijos 2014 metų ūkinės – finansinės veiklos reviziją.

Pareigūnų kredito unija yra kredito įstaiga, kuri tenkina savo narių ūkinius, socialinius poreikius ir verčiasi indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimu iš neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu unijos nariams, taip pat turi teisę verstis kitų įstatuose nustatytų finansinių paslaugų teikimu.

Revizijos tikslas – įvertinti, ar metinė finansinė atskaitomybė parodo tikrą ir teisingą Pareigūnų kredito unijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus, ar ji parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, ar tiksliai ir kvalifikuotai įvertintas turtas bei atlikti privalomi turto vertės patikslinimai ir nurašymai, ar unija laikosi Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų veiklos kapitalo reikalavimų, turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

Revizija atlikta atrankos būdu, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrintos visos ūkinės operacijos, ūkiniai įvykiai ir sudaryti sandoriai. Nustatytos klaidos vertinamos pagal nustatytą kiekybinio reikšmingumo lygį – 0,5 proc. nuo turto (aktyvų) sumos (t. y. 49,97 tūkst. Lt). Tai aukščiausias toleruojamų klaidų finansinėse ataskaitose lygis. Revizijos metu nevertinti priimtų sprendimų dėl unijos plėtros krypties aspektai, priklausantys visuotinio narių susirinkimo ar unijos valdybos apsisprendimo sričiai.

Revizijos metu buvo vertinta 2014 m. finansinė atskaitomybė, kurią sudaro 2014 m. gruodžio 31 d. balansinė ataskaita, 2014 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolio) ataskaita, 2014 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas.

Pareigūnų kredito unijos buhalterinė apskaita tvarkoma vadovaujantis Kredito unijų įstatymu, unijos įstatais, Verslo apskaitos standartais, Lietuvos banko nutarimais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais buhalterinę apskaitą, visuotinio narių susirinkimo nutarimais. Pareigūnų kredito unijos buhalterinė apskaita vedama naudojantis kredito unijų mokėjimų ir buhalterinės apskaitos sistema „Kubas“ ir „i-Kubas“. Ši informacinė sistema diegiama, tvarkoma, palaikoma, visi programiniai pakeitimai joje atliekami centralizuotai Lietuvos centrinės kredito unijos.

Metinei finansinei atskaitomybei įvertinti bei revizoriaus ataskaitai ir išvadai pateikti taip pat vadovautasi Pareigūnų kredito unijos patvirtintais vidaus teisės aktais – apskaitos politikos nuostatomis, apskaitos vedimo ir atsiskaitymų vykdymo tvarka, paskolų vertinimo ir specialiųjų atidėjinių (atidėjimų) paskoloms sudarymo taisyklėmis, vidaus kontrolės organizavimo tvarka ir kt. Minėtieji svarbiausi vidiniai teisės aktai patvirtinti Pareigūnų kredito unijos 2008-07-17 valdybos posėdžio protokolu Nr. 1, vėliau nuolat atnaujinami pagal Lietuvos centrinės kredito unijos rekomenduojamus pakeitimus. Skolinimo kredito unijos vadovams ir su kredito unijos vadovais artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims tvarka patvirtinta stebėtojų tarybos 2009-11-28 posėdžio

protokolu Nr. ST1-8. Kai kurios svarbios kredito unijos veiklai ir finansiniams rodikliams tvarkos patvirtintos 2011 m., pvz. Kapitalo bazės stiprinimo bei kapitalo pakankamumo palaikymo politika, Koncentracijos rizikos valdymo tvarka, Likvidumo palaikymo ir laisvų lėšų valdymo tvarka (2011-07-05). 2014 m. galiojo daugelis 2013 m. valdybos protokolais patvirtintų tvarkų versijų: Asmens duomenų teisinės apsaugos tvarka, Paskolų išieškojimo tvarka, Apskaitos vedimo ir atsiskaitymų vykdymo tvarka, Paskolų vertinimo ir specialiųjų atidėjinių (atidėjimų) paskoloms sudarymo taisyklės, Finansinės skolininko (laiduotojo/garanto) būklės vertinimo tvarka, Paskolų suteikimo ir administravimo tvarka, Garantijų suteikimo tvarka ir kt. Unija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos banko valdybos 2011-09-01 nutarimu Nr. 03-144 patvirtintais Atsakingojo skolinimo nuostatais ir kitais kredito unijų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

Pareigūnų kredito unijos valdyba patvirtina Lietuvos centrinės kredito unijos rekomenduojamas tvarkas ir taisykles (reglamentus).

Ataskaitiniu laikotarpiu Pareigūnų kredito unijos administracijos vadovo pareigas iki 2014-12-10) ėjo Vytautas Bakas, nuo 2014-12-10 – Tomas Vaitkuskas. Vyr. buhalterė šiuo laikotarpiu nesikeitė, jos pareigas ėjo Diana Bankauskienė (nuo 2009-07-27).

Kredito unijos vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius buhalterinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę, ir Verslo apskaitos standartus, ir tinkamą vidaus kontrolės sistemos, būtinos finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos, sukūrimą.

Pareigūnų kredito unijos 2014 m. gruodžio 31 d. balansinė ataskaita

Pareigūnų kredito unijos turtą (aktyvus) 2014-12-31 sudarė 9 994,91 tūkst. Lt.

Banko sąskaitose Swed banke, DnB banke ir UAB „Finasta“ 2014-12-31 unija laikė iš viso 100,64 tūkst. Lt, Lietuvos Centrinėje kredito unijoje – 741,91 tūkst. Lt (iš jų 666,44 tūkst. Lt – lėšos atsiskaitomojoje ir tikslinėje sąskaitose, 75,47 tūkst. Lt – specialios paskirties lėšos), grynųjų pinigų kasoje – 3,18 tūkst. Lt.

Atrankos būdu patikrinus pasirinktus dokumentus nustatyta, kad banko operacijos įformintos tinkamai, teisingai surašytais pirminiais dokumentais, balanse nurodyti piniginių lėšų likučiai atitinka bankų išrašuose nurodytus likučius metų pabaigoje.

2015 m. kovo 9 d. patikrinus kasoje grynuosius pinigus, rasta 1 463,72 EUR. Pagal apskaitos dokumentus kasoje turėjo būti 1 463,72 EUR, trūkumo ar pertekliaus nenustatyta.

2014 m. Pareigūnų kredito unija aktyviau pradėjo investuoti turimas laisvas lėšas į užsienio valstybių vertybinius popierius. Metų pabaigoje investicijos į vertybinius popierius sudarė 1 466,54 tūkst. Lt, iš jų 850,95 tūkst. Lt – į užsienio valstybių, 613,70 tūkst. Lt – į Lietuvos vyriausybės vertybinius popierius ir 1,89 tūkst. Lt – sukauptos palūkanos už šias investicijas.

Unijos investicijos į ilgalaikį turtą 2014 m. sudarė 33,56 tūkst. Lt – įsigytas lengvasis automobilis, kompiuteris, fotoaparatas, dokumentų naikintuvas, seifas, banknotų skaičiuotuvas. Didžioji dalis unijos veiklai reikalingo turto – patalpos, baldai, kompiuterinė ir kita įranga – buvo įsigyta 2012 m. Iš viso unijos ilgalaikis materialusis turtas metų pabaigoje sudarė 433,37 tūkst. Lt (likutine verte). Ilgalaikiam turtui surašytos ilgalaikio turto apskaitos kortelės, kuriose atsispindi reikiami duomenys apie turtą. Nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesiniu būdu pagal unijos apskaitos politikoje nustatytus nusidėvėjimo normatyvus.

Kitą unijos turtą (78,84 tūkst. Lt) sudarė: avansinės įmokos į LCKU Stabilizacijos fondą, negražinti pasibaigusio galiojimo kreditinių kortelių likučiai, būsimojo laikotarpio išlaidos už degalus, turto draudimą, įrangos priežiūros paslaugas ir kt.

Avansinių mokėjimų, išlaidų srityje nustatyta netikslumų, kuriuos pakoregavus 2014-12-31 balansinėje ataskaitoje keitėsi kito turto (aktyvų) likutis:

- pakoregavus neteisingai apmokėtas išlaidas, trumpalaikės skolos padidėjo 2,41 tūkst. Lt;
- koreguojant trumpalaikes skolas ir būsimojo laikotarpio išlaidas, tinkamai apskaitytos patirtos transporto, reklamos išlaidos, gautos pajamos už nuomą, atlikti kitų permokų koregavimai, kurių visuma kito turto (aktyvų) likučio dydžiui reikšmingos įtakos neturėjo.

Kredito unija yra išdavusi paskolų už 6 998,42 tūkst. Lt (įskaitant 22,49 tūkst. Lt sukauptas palūkanas už paskolas ir atėmus specialiuosius atidėjimus paskoloms ir kredito kortelėms 38,89 tūkst. Lt).

Dėl techninės klaidos ankstesnių metų sukaupytų palūkanų koregavimas 2013-12-31 neperkeltas į 2014 metų pradžios likutį – ištaisius šį neatitikimą 2014-12-31 balansinėje ataskaitoje suteiktų paskolų vertė 3,92 tūkst. Lt sumažėjo.

Nors finansinės ataskaitos generuojamos informacinių sistemų pagalba iš i-Kubo duomenų, bet paskolų paskirstymas tarp narių grupių ir paskolų rūšių turi būti koreguojamas rankiniu būdu, kad atitiktų registrų duomenis. Dėl šios priežasties balansinėje ataskaitoje keitėsi suteiktų paskolų struktūra.

Paskolos iš esmės užtikrintos laidavimu, įkeitimu ar kitomis Civiliniame kodekse numatytomis priemonėmis. Nebuvo išduota paskolų, kurių suma viršytų 10 proc. nuo kredito unijos pritrauktų indėlių ir gautų paskolų sumos. 2014-12-31 paskolų rizika buvo 2,71 proc.

2014 m. paskolų struktūroje didžiąją dalį – 97 proc. sudaro nacionaline valiuta išduotos paskolos, eurais išduotoms paskoloms tenka 3 proc. visų paskolų dalies, lyginant su praėjusiais metais, išduotų paskolų santykyje litais išduotų paskolų lyginamoji dalis dar padidėjo, nes sprendama užsienio valiutų rizikos problema, unija nuo 2013 m. nebeteikė paskolų eurais.

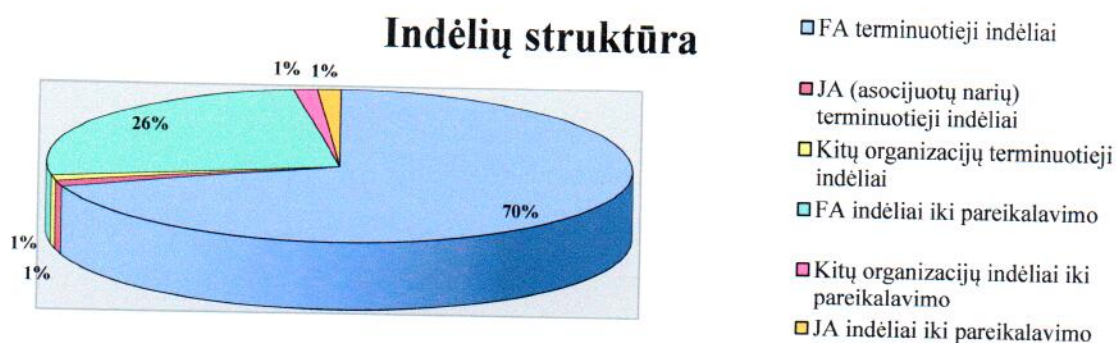
Unija tęsė paskolų verslui finansuoti teikimą, 2014 m. vykdant „Verslumo skatinimo“ projektą suteikta 11 paskolų.

2014 m. gruodžio 31 d. Pareigūnų kredito unijos įsipareigojimus ir nuosavybę (pasyvus) sudarė 9 994,91 tūkst. Lt. Iš jų įsipareigojimai:

- Fizinį ir juridinių asmenų, kitų organizacijų indėliai, nurodyti 2014-12-31 balansinėje ataskaitoje – 8 110,0 tūkst. Lt:
- terminuotieji indėliai (įskaitant palūkanas už indėlius) sudaro 5 839,72 tūkst. Lt (t. sk. 90 proc. indėlių litais ir 10 proc. eurais);
- indėliai iki pareikalavimo (įskaitant taupomuosius indėlius) sudaro 2 270,28 tūkst. Lt.

Juridinio asmens terminuoto indėlio uždarymo operacija neteisingai užregistruota fizinį asmenų indėlių sąskaitoje – ištaisius šį neatitikimą 2014-12-31 balansinėje ataskaitoje juridinių asmenų indėlių vertė 50 tūkst. Lt padidėjo, o fizinį – sumažėjo. Balansinėje ataskaitoje indėlių struktūra keitėsi ir dėl tos pačios priežasties kaip ir paskolų atveju – informacinių sistemų pagalba iš i-Kubo duomenų sugeneravus finansines ataskaitas, indėlių paskirstymas tarp narių grupių ir indėlių rūšių koreguojamas rankiniu būdu, kad atitiktų registrų duomenis.

Pastebėtina, kad 10-ies didžiausius indėlius kredito unijoje turinčių indėlininkų indėliai sudaro 25 proc. visos unijos pritrauktų indėlių sumos.

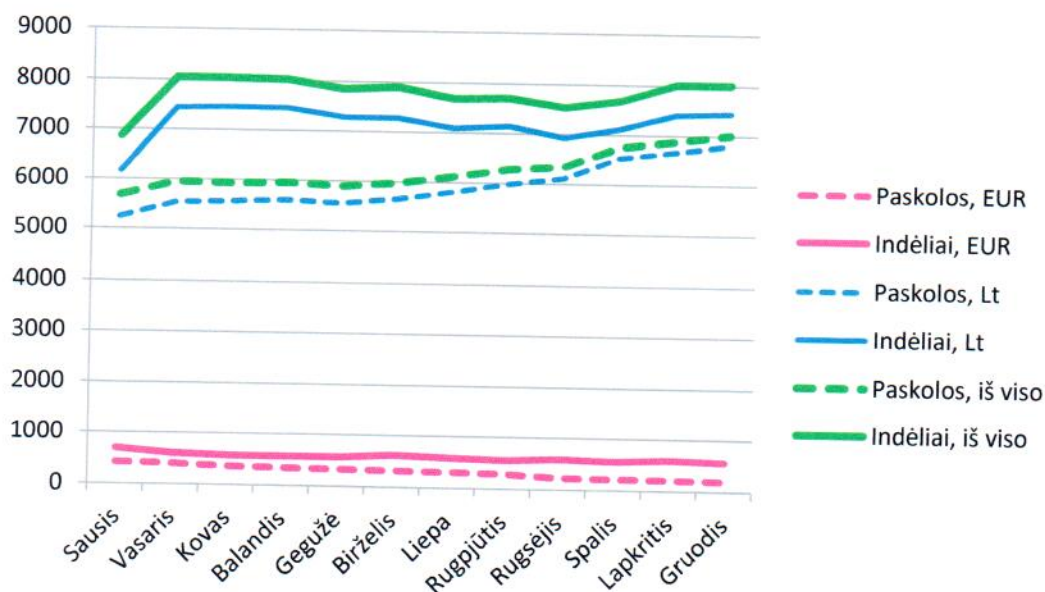

Lyginant su praėjusiais metais pastebima, kad indėlių struktūroje dar labiau padidėjo fizinių asmenų turimų indėlių dalis – jie sudaro 96 proc. visos unijos pritrauktų indėlių sumos.

- Įsiskolinimai Centrinei kredito unijai 887,19 tūkst. Lt – tai iš Centrinės kredito unijos gautos kredito linijos likutis Verslumo skatinimo fondo paskoloms teikti;
- Kiti įsiskolinimai pagal balansinės ataskaitos duomenis – 22,24 tūkst. Lt, tai mokėtinos indėlių draudimo įmokos, nekilnojamojo turto ir taršos mokesčiai, komunaliniai mokesčiai, atostogų rezervas ir kt.

Užregistravus praėjusių metų sukauptų išlaidų koregavimo operacijas, turėjusias įtakos pradinio įsiskolinimų likučio dydžiui, pakoregavus mokėtinas sumas tiekėjams už 2014 m. suteiktas paslaugas, ištaisius netinkamai priskaitytą skolą tiekėjui, atlikus nežymius GPM, VSD ir PSD mokesčių priskaitymų koregavimus ir ištaisius kitus netikslumus, nežymiai keitėsi kitų įsiskolinimų likutis 2014-12-31 balansinėje ataskaitoje.

Paskolų ir indėlių kitimo kreivė per 2014 metus pateikta žemiau esančioje diagramoje.

Lyginant unijos išduotų paskolų ir pritrauktų indėlių kitimą pastebima, kad visą analizuojamą laikotarpį bendra indėlių suma viršijo bendrą paskolų sumą. Analizuojant paskolų ir

indėlių struktūrą atskirų valiutų kontekste, pastebėtina, kad indėliai ir litais, ir eurai viršijo išduotų paskolų atskiromis valiutomis sumas.

2014-12-31 nuosavybę sudarė 975,48 tūkst. Lt, tai:

- pajinis kapitalas	1 168,10 tūkst. Lt;
- atsargos kapitalas	0,63 tūkst. Lt;
- praėjusių metų nepaskirstytasis nuostolis	(196,48) tūkst. Lt;
- einamųjų metų nepaskirstytasis pelnas	3,23 tūkst. Lt.

Patikslinus pajinio kapitalo apskaitos sąskaitas taip, kad jos atitiktų kredito unijos narių papildomo pajaus registro duomenis, pajinis kapitalas balansinėje ataskaitoje 1,65 tūkst. Lt sumažėjo.

Pagal pajaus sąskaitų registrą ir kitus buhalterinės apskaitos dokumentus nustatyta, kad didžiąją dalį – 85 proc. pajinio kapitalo sudarė papildomi pajai, likusią 15 proc. dalį – privalomi pajai.

Iš viso metų pabaigoje buvo 1 660 kredito unijos narių, t. y. 1 594 fiziniai ir 66 juridiniai asmenys (neįskaitant klientų, neturinčių pajinio įnašo unijoje). Lyginant su 2013 m. pabaigos duomenimis, narių skaičius unijoje ir pajinis kapitalas padidėjo apie 25 proc., šių metų narių ir kapitalo augimas buvo lėtesnis nei praėjusiais metais.

Visas unijos turtas, įsipareigojimai ir nuosavybė patvirtinti inventorizacijos duomenimis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu (1999-06-03 Nr. 719, su vėlesniais pakeitimais) patvirtintomis Inventorizacijos taisyklėmis. 2014-12-31 inventorizacijos duomenys atitinka balanso duomenis.

Balansinėje ataskaitoje pateikiami duomenys teisingai atspindi Pareigūnų kredito unijos turtą, įsipareigojimus ir nuosavybę.

Pareigūnų kredito unijos 2014 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolio) ataskaita

2014 m. **pajamos** pagal Pelno (nuostolio) ataskaitą sudarė **754,47 tūkst. Lt.**

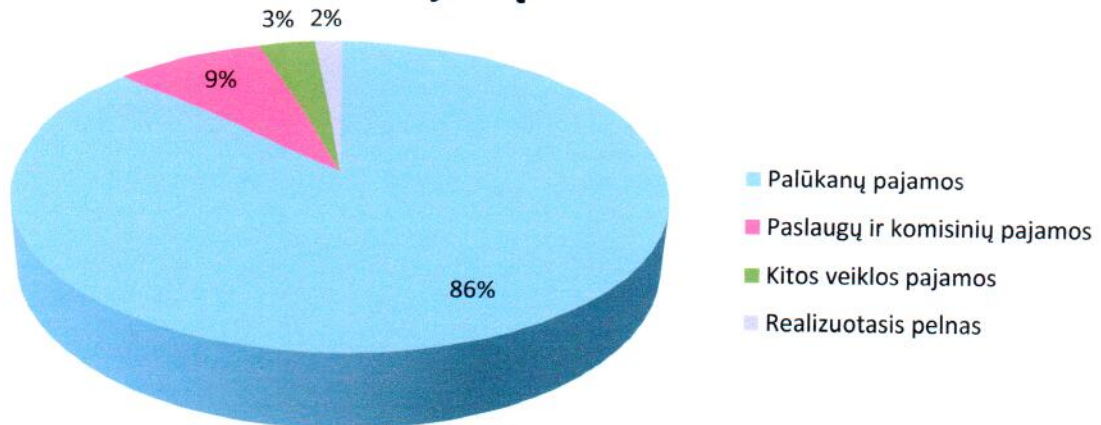
Didžiausia jų dalis teko pagrindinės veiklos – palūkanų pajamoms (613,08 tūkst. Lt). Kitos pajamos susidarė iš paskolų ir indėlių administravimo mokesčių, kortelių aptarnavimo pajamų, stojamųjų mokesčių, delspinigių pajamų, pelno iš operacijų užsienio valiuta ir kt.

Nustatyta netikslumų, kuriuos pakoregavus 2014-12-31 pelno (nuostolio) ataskaitoje nežymiai keitėsi pajamų struktūra – stojamojo mokesčio, komisinių pajamos padidėjo, o paskolų administravimo, kitos pajamos atitinkamai sumažėjo. Pakoregavus ankstesnių metų sukauptų palūkanų sumą, palūkanų pajamos 3,92 tūkst. Lt sumažėjo.

Pajamų struktūra atsispindi žemiau pateiktoje diagramoje.

Pajamų struktūra

Pagal Pelno (nuostolio) ataskaitos duomenis 2014 m. **išlaidos** sudarė **747,94 tūkst. Lt.**, mokesčiai į biudžetą – **3,30 tūkst. Lt.**

Įvertinus ataskaitos duomenis apie pajamas ir išlaidas, Pareigūnų kredito unijos 2014 m. **pelnas** sudarė **3,23 tūkst. Lt.**

Išlaidų apskaitoje nustatyta netikslumų, kurių koregavimas turėjo įtakos unijos patirtų išlaidų ir einamųjų metų pelno dydžiui:

- sumažintos neteisingai apmokėtos reprezentacinės (salės nuomos, kt.) išlaidos;
- sumažintos klaidingai apskaitytos ryšio paslaugų išlaidos;
- užregistruotos gyventojų pajamų mokesčio pagal paslaugų sutartį išlaidos, atlikti indėlių draudimo, nusidėvėjimo, kitų išlaidų, ankstesnių metų sukauptų išlaidų koregavimai.

Pakoregavus šiuos išlaidų straipsnių neatitikimus, 2014 m. išlaidos 3,95 tūkst. Lt sumažėjo, atitinkamai padidindamos unijos pelną.

Keitėsi Pelno (nuostolio) ataskaitoje nurodytų išlaidų struktūra, pakoregavus išlaidų apskaitos pagal straipsnius netikslumus:

- atlyginimų ir darbo užmokesčio išlaidos padidėjo, atostogų rezervo pokyčius apskaičius atskiroje sąskaitoje;
- reikšminga suma didėjo išlaidos kredito unijų asociacijai, darbuotojų apmokymo, apmokėjimo už darbą pagal sutartis, kitos operacinės išlaidos;
- didele dalimi sumažėjo reklamos ir marketingo, reprezentacinės, LCKU nefinansinių paslaugų, kitos išlaidos.
- nežymiai koreguotas kitų išlaidų – kortelių aptarnavimo, kredito įstaigų paslaugų apmokėjimo, pašto, baudų, delspinigių – priskyrimas atitinkamiems išlaidų straipsniams.

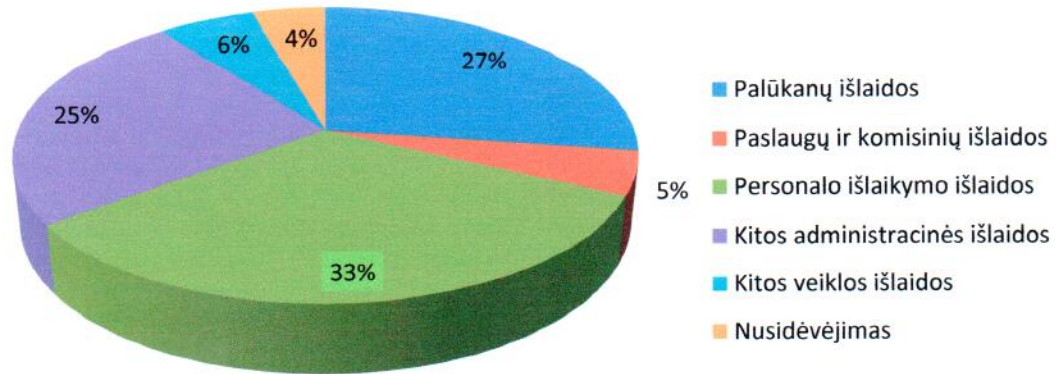
Pelno (nuostolio) ataskaitoje atostogų rezervo išlaidos, savo esme atitinkančios darbo apmokėjimo išlaidas, automatiškai priskiriamos kitoms operacinėms išlaidoms.

Kitų reikšmingų pastebėjimų dėl išlaidų apskaitos nenustatyta. Atrankos būdu patikrinus nustatyta, kad darbo užmokestis priskaitytas teisingai, už faktiškai dirbtą laiką pagal darbuotojų darbo laiko apskaitos duomenis, teisingai priskaityti ir sumokėti mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai.

Atrankos būdu patikrinus unijos patirtas išlaidas nustatyta, kad jos pagrįstos patvirtinančiais dokumentais.

Išlaidų sudėtis atsispindi žemiau pateiktoje diagramoje.

Išlaidų struktūra

Ataskaitinio laikotarpio išlaidose didžiausią dalį (33 proc.) sudarė personalo išlaikymo išlaidos (darbo užmokesčiui, socialinio draudimo mokesčiams). Šiek tiek mažesnė dalis (27 proc.) išlaidų patirta palūkanoms už indėlius. Kitoms operacinėms išlaidoms 2014 m. teko 25 proc. visų išlaidų dalies – tai teisiųjų paslaugų išlaidos, išlaidos ofiso reikmenims, komandiruočių ir transporto išlaidos, reklamos ir rinkodaros išlaidos, patalpų išlaikymo ir kitos operacinės išlaidos. Paslaugų ir komisinių išlaidos (už pervedimo, atsiskaitymo, mokėjimo operacijas, už pažymas ir kt.) sudarė 5 proc. visų išlaidų, kitos veiklos išlaidos (indėlių draudimas, atskaitymai į stabilizacijos fondą, kitos išlaidos) – 6 proc. Plečiantis unijos teikiamų paslaugų apimčiai, atitinkamai didėjo ir operacinės bei kitos išlaidos – darbo užmokestis, transporto ir komandiruočių išlaidos, indėlių draudimo įmokos, kortelių aptarnavimo išlaidos ir pan. Unijai įsigijus savo patalpas, kitą veiklai reikalingą turtą, išaugo patalpų išlaikymo išlaidos, turto nusidėvėjimo ir kitos sąnaudos, tačiau nebepatiriamos išlaidos patalpų nuomai.

2014 m. pelno (nuostolio) ataskaitoje nurodytos paskolų vertės sumažėjimo išlaidos sudaro 74,64 tūkst. Lt – didelę įtaką jų dydžiui turėjo nurašyta verslumo skatinimo paskola, specialieji atidėjiniai kitoms paskoloms. Patirtas paskolų nurašymo išlaidas 18 proc. sumažino dalies ankstesniais ir einamaisiais metais nurašytų paskolų grąžinimai. Paskolų vertės sumažėjimas sudarė apie 10 proc. visų unijos išlaidų.

Kaip ir ankstesniais metais automatiniu būdu „i-Kubo“ pagalba sugeneruotose 2014 m. kredito unijos balansinėje ir pelno (nuostolių) ataskaitose nepateikti lyginamieji – praėjusių finansinių metų pabaigos ar tokio pat praėjusio ataskaitinio laikotarpio – duomenys, nors tokios informacijos atskleidimas reikalaujamas pagal 43-iojo Verslo apskaitos standarto 14 ir 38 p. Pažymėtina, kad Pareigūnų kredito unija, apskaitą tvarkanti ir finansines ataskaitas sudaranti LCKU administruojamos informacinės sistemos „i-Kubas“ pagalba, savarankiškai negali atlikti atitinkamų pakeitimų, kad būtų vykdomi minėti 43-iojo Verslo apskaitos standarto reikalavimai. Lyginamųjų duomenų pateikimas suteiktų išsamesnę informaciją kredito unijos finansinių ataskaitų vartotojams.

Kiti pastebėjimai dėl Pareigūnų kredito unijos veiklos

Pareigūnų kredito unijos revizijos metu nustatyta tam tikrų dalykų, turinčių įtakos nuosekliam vidaus kontrolės veikimui paskolų administravimo srityje:

- Kaip ir ankstesniais metais, unija išduoda paskolas, užtikrintas kredito unijos sąskaitose esančių lėšų įkeitimu, tačiau nekeliamas reikalavimas kredito unijos sąskaitose turėti tam tikrą lėšų likutį ar vykdyti pastovias apyvartas šiose sąskaitose. Patikrinus pasirinktus skolininkus nustatyta, kad lėšų unijos sąskaitose šie nariai neturėjo, todėl manytina, kad skolininko lėšų unijos sąskaitose įkeitimas didesnio užtikrinimo paskolos sutarties prievolių vykdymui nesuteikia.

Pažymėtina, kad skolininkams vėluojant gražinti paskolas, užtikrintas lėšų unijos sąskaitose įkeitimu, specialieji atidėjiniai neskaičiuojami (nes užtikrinimo priemonės – lėšų unijos sąskaitoje įkeitimo – vertė nurodoma lygi ar didesnė nei išduotos paskolos dydis), nors daugelis iš šių narių kredito unijos sąskaitose lėšų metų pabaigoje (ar per visą paskolos sutarties laikotarpį) neturėjo.

- 2014 m. Pareigūnų kredito unijoje galiojo 2013-03-19 valdybos protokolu Nr. 33 patvirtinta ir Lietuvos centrinės kredito unijos rekomenduojamas nuostatas atitinkanti Paskolų suteikimo ir administravimo tvarka, pagal kurios 100 punktą netesybomis, kaip vienintele užtikrinimo priemone, gali būti užtikrinamos tikrai paskolos ar kreditai, neviršijantys 5 000 Lt, jeigu skolininko būklė įvertinta kaip „labai gera“ arba „gera“, skolininkas turi pastovias pajamas ir netrumpiau kaip 3 mėnesius vykdo apyvartas per kredito unijoje atidarytas sąskaitas <...>. Neatsižvelgdama į šią tvarkos nuostatą unija ir 2014 m. išduodavo paskolas, viršijančias 5 000 Lt sumą, nes vadovavosi anksčiau (2013-02-19 posėdyje) valdybos priimtu sprendimu be laidavimo išduoti paskolas iki 15 000 Lt, kai paskolos prašytojas atitinka tam tikrus valdybos nustatytus kriterijus (šeimos pajamos daugiau kaip du kartus didesnės, nei vidutinis atlyginimas šalyje, šeimos įsipareigojimai neviršija 35 proc. šeimos ūkio pajamų ir kt.). Dažnu atveju šių paskolų sutartyse numatyta užtikrinimo priemonė – lėšų unijos sąskaitose įkeitimas, tačiau paskolos gavėjams lėšų (išskyrus gautą paskolą) šiose sąskaitose neturint ir apyvartų per jas nevykdant vienintele realia užtikrinimo priemone lieka netesybos. Tokiu būdu šių paskolų išdavimas neatitinka kredito unijos Paskolų suteikimo ir administravimo tvarkos.

- Vadovaujantis Pareigūnų kredito unijos paskolų suteikimo ir administravimo tvarkos 104 punktu, jeigu suteikiant paskolą netesybos yra vienintelė paskolos užtikrinimo priemonė, šios tvarkos 23 ir 25 punktai (dėl paskolų išdavimo administracijos vadovo ar unijos valdybos sprendimu savarankiškai be paskolų komiteto pritarimo) netaikomi, o sprendimą dėl paskolos suteikimo priima valdyba, gavusi paskolų komiteto pritarimą. Pažymėtina, kad kai kuriais atvejais išduodant paskolas pagal minėtos tvarkos 23 ir 25 punktus administracijos vadovo ar valdybos sprendimu be paskolų komiteto sutikimo, neatsižvelgiama į planuojamas paskolos užtikrinimo priemones: paskolos, užtikrinamos tik netesybomis, nes lėšų unijos sąskaitose įkeitimas, nesant reikalavimo lėšas laikyti ar apyvartas vykdyti per unijos sąskaitas, realiai užtikrinimo paskolos sutarties prievolių vykdymui nesuteikia.

- Kredito unija, išduodama didesnes nei 5 000 Lt paskolas, ne visuomet užtikrina, kad būtų gautas skolininko sutuoktinio sutikimas. Tokiais atvejais nesilaikoma Paskolų suteikimo ir administravimo tvarkos 22 punkto, pagal kurį vienam sutuoktiniui be kito sutuoktinio sutikimo gali būti teikiama vartojimo paskola, neviršijanti 5 000 Lt.

- Unija, išduodama paskolas ne visuomet atsižvelgia į paskolos pobūdį, o tik į užtikrinimo priemonę. Nustatyta atvejų, kai savo esme vartojimo paskolas atitinkančios paskolos išduotos ilgesniam nei 60 mėn. laikotarpiui, o tai neatitinka Paskolų suteikimo ir administravimo tvarkos 21.1 punkto, pagal kurį kredito unija gali teikti vartojimo paskolas ne didesnes nei 50 000 litų ir ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui.

- Unijai derėtų didesnę dėmesį skirti skolininko laiduotojų, kai laidavimas yra pagrindinė ar papildoma užtikrinimo priemonė, įsiskolinimo lygio vertinimui. Unijos taikoma praktika laiduotojo finansinį pajėgumą gražinti paskolą vertinti ne pagal jo įsipareigojimų kreditoriams ir tvarių pajamų santykį nėra apibrėžta unijos tvarkose. Pasitaiko atvejų, kai laiduotojais patvirtinami asmenys, kurių įsipareigojimų pagal kredito sutartis dydis viršija 40 proc. asmens pajamų.

Minėti dalykai reikšmingos įtakos efektyviam vidaus kontrolės sistemos veikimui ar 2014 m. finansinių ataskaitų teisingumui neturi, tačiau siekiant užtikrinti minimalų veiklos rizikos lygį, siūlytina atsižvelgti į nustatytus pastebėjimus, įvertinus galimos naudos ir kaštų santykį, suderinti unijos valdybos priimamus sprendimus su unijos tvarkų nuostatomis, atsižvelgiant į kredito unijų veiklos srities teisinio reglamentavimo pokyčius.

Pastebėtina unijos pažanga užtikrinimo priemonių įvertinimo srityje: teikiant paskolas, užtikrintas nekilnojamojo turto įkeitimu, dažnu atveju remiamasi turto vertintojų nustatyta įkeičiamo turto verte arba, jos nesant, Registrų centro nustatyta vidutine turto rinkos verte; hipotekos sutartyse numatoma maksimalios hipotekos suma, užtikrinanti ne tik pagrindinės paskolos dalies, bet ir palūkanų bei netesybų atlyginimą kreditoriui. Vis dėlto reikėtų atkreipti dėmesį, kad hipotekos sutartyse maksimalios hipotekos suma nebūtų nustatoma didesnė už įkeičiamo turto vertę.

Išvada

Pareigūnų kredito unijos finansinių ataskaitų duomenys atitinka apskaitos registrų duomenis, jie paremti tinkamai įformintais pirminiais dokumentais, išlaidos pagrįstos pateisinančiais dokumentais, finansinių ataskaitų duomenys atspindi tikrą ir teisingą būklę bei veiklos rezultatus.

Įvertinus unijos finansines ataskaitas darytina išvada, kad metinė finansinė atskaitomybė teisingai parodo Pareigūnų kredito unijos 2014 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę ir 2014 metų veiklos rezultatus ir yra parengta pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius buhalterinę apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, tiksliai ir kvalifikuotai įvertintas turtas metinėje finansinėje atskaitomybėje, atlikti privalomi turto vertės patikslinimai ir nurašymai.

Pareigūnų kredito unija laikosi Kredito unijų įstatyme nustatyto mažiausio kapitalo reikalavimų, 2014 m. vykdė nustatytus kapitalo pakankamumo ir likvidumo normatyvus. Pareigūnų kredito unija turi iš esmės tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

Pareigūnų kredito unijos revizorė

Eglė Merkininkienė

